

TEMELJNA PROCJENA LJUDSKIH RESURSA U ZDRAVSTVU SA FOKUSOM NA PRIMARNU ZDRAVSTVENU ZAŠTITU U BOSNI I HERCEGOVINI

U okviru projekta

„Program EU Podrška reformi sektora zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini”

koji se finansira sredstvima EU

Misija SZO za procjenu ljudskih resursa u zdravstvu

31. oktobar – 03. novembar 2023. godine

Banja Luka, Bosna i Hercegovina

I. Kontekst

U kontekstu projekta “Podrška reformi zdravstvenog sektora u Bosni i Hercegovini (BiH) - Ostvarivanje potencijala reforme zdravstvenog sistema koja počiva na reformi primarne zdravstvene zaštite u BiH”, a koji se finansira sredstvima EU sa predviđenim trajanjem od četiri godine, opći cilj je doprinijeti izgradnji otpornih zdravstvenih sistema koji se temelje na primarnoj zdravstvenoj zaštiti (PZZ), osposobljenih za postizanje univerzalne pokrivenosti zdravstvenom zaštitom (*engl.* Universal Health Coverage, UHC) u Bosni i Hercegovini. Specifični cilj je ojačati upravljanje zdravstvenim sistemima kroz razvoj okvirnih politika za integrisanu i na potrebe ljudi usmjerenu PZZ i poboljšano pružanje usluga PZZ usmjerenih na učinkovitost i pokrivenost u entitetima/distriktu BiH: Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH. Jedan od načina za postizanje ciljeva ovog projekta je prikupljanje dodatnih informacija kako bi se dobila cjelokupna slika o tome kako se proizvodi, raspoređuje i profesionalno održava radna snaga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Kako bi se bolje razumjela radna snaga u zdravstvu, kao i snage i slabosti potencijala planiranja ljudskih resursa u zdravstvu, obično se provodi temeljna procjena tržišta rada u zdravstvu. Procjena se temelji na tri izvora podataka o radnoj snazi u zdravstvu (i) ponudi koju proizvodi obrazovni sistem, (ii) broju zdravstvenih radnika dostupnih sistemu i (iii) potražnji i potrebama koje usmjeravaju njihovo zapošljavanje, te promjene u broju i traženim vještinama. Odnosi između ovih podataka otkrivaju interakcije tržišta i posljedice njihove neusklađenosti. Takve procjene za prikupljanje potrebnih podataka obično koriste brzu metodu procjene sa pregledom dokumentacije i sastanke sa ključnim akterima.

II. Svrha

U kontekstu projekta WHO-EU "Podrška reformi zdravstvenog sektora u Bosni i Hercegovini (BiH) - Ostvarivanje potencijala reforme zdravstvenog sistema koja počiva na reformi primarne zdravstvene zaštite u BiH" jedan od rezultata je temeljna procjena radne snage u zdravstvu koja pruža usluga primarne zdravstvene zaštite (profili, raspodjela/nedostaci, uključujući pregled kompetencija, radnih uloga i odgovornosti), za podršku razvoju PZZ u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH. Za početnu misiju, tim WHO-a i angažirani konsultanti će sprovesti potpunu temeljnu procjenu u Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH, zajedno sa pregledom dostupne dokumentacije u Federaciji BiH, koja će naknadno biti dopunjena potpunom procjenom. Oni će sprovesti temeljnu procjenu korištenjem procesa analize tržišta rada u zdravstvu (*engl.* Health Labor Market Analysis, HLMA) kako bi imali holistički pogled na ekosistem ljudskih resursa u zdravstvu te kako bi razumjeli proizvodnju, raspoređivanje i razvoj zdravstvene radne snage za podršku PZZ-u unutar opsega projekta, koji će poslužiti i kao alat za poređenje i temelj zainstitucionalnog razvoja. Namjera je kritički procijeniti učinkovitost, kvalitet i nedostatke postojećeg tržišta rada u zdravstvu i planirati za njegov jači doprinos boljim zdravstvenim ishodima i postizanju ciljeva univerzalne pokrivenosti zdravstvenom zaštitom.

Procjena će uključivati više ključnih aktera, a bit će sprovedena uvažavajući lokalni kontekst tj. fokusirajući se na ljudske resurse u zdravstvu i povezane procese u Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine te istraživanje dostupnih informacija za razmatranje lokalnih konteksta u Federaciji Bosne i Hercegovine. Procjena će prikupiti informacije i dati pregled prednosti, prilika, slabosti i prijetnji sistemima planiranja i upravljanja ljudskim resursima u zdravstvu i stanju radne snage u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Ove informacije bit će prikupljene tokom radionice koja će biti organizirana kroz misiju, a uključivat će ključne aktere iz Republike Srpske i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine te kroz pregled dostupnih i validiranih informacija u Federaciji Bosne i Hercegovine. Nalazi će predstavljati temelj za osnovni izvještaj, koji će također ponuditi preporuke za naredne korake s ciljem daljeg razvoja sposobnosti za planiranje i upravljanje ljudskim resursima u zdravstvu u BiH.

Ključni akteri iz Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine će uključivati:

- Agencije ili tijela odgovorna za razvoj i pružanje usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.
- Ključne osobe u Ministarstvu zdravlja/Odjelu za zdravstvo uključene u stvaranje, prikupljanje, analizu i korištenje podataka o zdravstvu i radnoj snazi u zdravstvu.
- Ključne osobe u Ministarstvu zdravlja/Odjelu za zdravstvo uključene u procese registracije zdravstvenih radnika.
- Ključne osobe iz Instituta za javno zdravstvo ili alternativnih tijela zaduženih za prikupljanje i pružanje zdravstvene statistike.
- Agencije odgovorne za zdravstveno obrazovanje i kontinuiranu profesionalnu registraciju.
- Agencije odgovorne za kvalitet zdravstvenog obrazovanja i struke.
- Agencije odgovorne za zdravstvenu struku i zagovaranje ili zastupanje radnika.

III. Ciljevi i očekivani rezultati:

- Provesti temeljnu procjenu zdravstvenog tržišta rada u Bosni i Hercegovini (Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko distrikt BiH) i tako informisati dalje aktivnosti projekta.
- Osigurati široku uključenost ključnih aktera kako bi se osigurala što sveobuhvatnija procjena.

- Podijeliti informacije o kontekstu i potrebama procjene, te kako je ovo relevantno za napredak koji je potrebno postići u kroz projekt.
- Pružiti analizu nalaza, uključujući prednosti, slabosti, prilike i prijetnje.
- Napraviti izvještaj sa nalazima procjene, uključujući konkretne preporuke za dalji put.

Lista ključnih aktera i opis njihovog doprinosa

Ključni akter	Opis doprinosa	Grupa
Akteri odgovorni za zdravstveno obrazovanje ili obuke	Obezbijediti znanje i uvid u obuke i broj diplomiranih, sadržaj obuka i dužinu njihovog trajanja	Obrazovanje
Akteri odgovorni za politike i finansiranje zdravstvenog obrazovanja ili obuka	Obezbijediti znanje i uvid u broj polaznika, procese finansiranja i postavke politika	
Akteri odgovorni za kvalitet zdravstvenog obrazovanja	Obezbijediti znanje i uvid o procesima akreditacija i mjerila	
Akteri odgovorni za reguliranje zapošljavanja zdravstvenih radnika	Obezbijediti znanje i uvid u politike i postupke zapošljavanja iz oblasti zdravstva i njihovu usklađenost sa obrazovnim procesima	
Akteri odgovorni za razvoj i pružanje usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	Obezbijediti znanje i uvid u sektor, njegove potrebe za budućim razvojem	Institucije
Ključni akteri u Ministarstvu/Odjelu za zdravstvo zaduženi za prikupljanje i izradu zdravstvenih statistika	Obezbijediti znanje i uvid u politike i procese, te procese nadzora u oblasti ljudskih resursa u zdravstvu te stvaranje, prikupljanje, analizu i korištenje podataka o zdravstvu i radnoj snazi u zdravstvu	
Akteri odgovorni za zapošljavanje zdravstvenih radnika	Obezbijediti znanje i uvid u prilike, prepreke i interakcije sa radnom snagom u zdravstvu	
Ključni akteri iz Instituta za javno zdravstvo ili alternativnih tijela zaduženih za prikupljanje podataka i pružanje zdravstvenih statistika	Obezbijediti znanje i uvid u pokretače potražnje u zdravstvu i podatke koji utiču na sadašnje i buduće usluge i zahtjeve za radnom snagom	
Akteri odgovorni za zdravstvenu struku, predstavljanje i zastupanje radnika	Obezbijediti znanje i uvid u dogovore, konflikte i probleme zdravstvenih radnika	Profesija/Struka
Akteri odgovorni za zdravstvenu struku i kontinuirano profesionalno usavršavanje (fakulteti i komore)	Obezbijediti znanje i uvid u proces registracije, razvoja, usklađenosti i profesionalnog nadzora članova	
Ključni akteri u Ministarstvu/Odjelu za zdravstvo zaduženi za registraciju zdravstvenih radnika	Obezbijediti znanje i uvid u politike registracije, licenciranja i kontrole zdravstvene struke i radnika	

IV. Tim misije SZO – Ljudski resursi za zdravstvo

- g. Cris Scotter – tehnički službenik, Ljudski resursi za zdravstvo, Regionalni ured Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za Europu
- g. Gareth Rees – tehnički savjetnik, Ljudski resursi za zdravstvo, Regionalni ured SZO za Europu
- g. Graham Willis – tehnički savjetnik, Ljudski resursi za zdravstvo, Regionalni ured SZO za Europu

V. Preliminarni program misije za procjenu

Vrijeme	Aktivnost/ Lokacija	Članovi SZO tima/ Akteri
31. oktobar 2023. godine, utorak		
	Pregled dostupnih i validiranih informacija zaprimljenih od tima Federacije BiH	SZO tim za procjenu, SZO tim iz BiH
01.november 2023. godine, srijeda		
	Dolazak tima SZO u Zagreb Transport do Banja Luke (Hotel Jelena, Jovana Dučića 25, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina)	
02. novembar 2023. godine, utorak		
09.00 – 16.30 (uključujući pauzu za kafu i pauzu za ručak u periodu od 13.00-14.00h)	Banja Luka, Hotel Jelena (Jovana Dučića 25, 78 000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina) Temeljna procjena ljudskih resursa u zdravstvu sa fokusom na primarnu zdravstvenu zaštitu u Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH (Radionica sa timovima ključnih aktera iz Republike Srpske i Brčko distrikta BiH, imenovanih od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i Odjela za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta BiH)	Lista ključnih aktera navedenih u prethodnoj tabeli
03.novembar 2023. godine, petak		
	Banja Luka, Hotel Jelena (Jovana Dučića 25, 78 000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina) Temeljna procjena ljudskih resursa u zdravstvu sa fokusom na primarnu zdravstvenu zaštitu u Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH – nastavak i završetak	

09.00 – 12.30 (uključujući pauzu za kafu)	(Radionica s timovima ključnih aktera iz Republike Srpske i Brčko distrikta BiH, imenovanih od strane Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i Odjela za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta BiH)	Lista ključnih aktera navedenih u prethodnoj tabeli
12.30 -13.30	Pauza za ručak	
13.30 -	Odlazak tima SZO iz Banja Luke	